

KIEDY DO LOGOPEDY

Kiedy dziecko powinno trafić do logopedy?

Wiele dzieci podejmujących naukę w klasie pierwszej ma spore problemy z poprawną wymową. Jak wykazują badania, w grupie sześciolatków stwierdza się ok. 30% dzieci z nieprawidłowościami wymowy. Statystyki podają, że mniej więcej co trzecie dziecko w przedszkolu wymaga szczególnej i zindywidualizowanej opieki. Skala zjawiska ma raczej tendencje rosnące.

Podstawowym środowiskiem kształtowania, myślenia i mowy dziecka jest rodzina. Rozwój tych funkcji przebiega tu samorzutnie w związku z różnorodnymi sytuacjami dnia powszedniego. Ale nie każda rodzina dobrze spełnia tę funkcję. Często rodzice, a zwłaszcza dziadkowie, sami przyczyniają się do powstania zaburzeń mowy przez zbyt liberalizm, a nawet tzw. spieszczenie.

Podejmując pracę nad rozwojem, doskonaleniem i korygowaniem mowy dziecka trzeba przede wszystkim samemu mówić prawidłowo.

Rozwój mowy jest uwarunkowany genetycznie, zależy od wrodzonych właściwości organizmu człowieka, ale możliwy jest jedynie w kontakcie ze środowiskiem społecznym, z innymi ludźmi. Jest to proces, w którym współgrają czynniki biologiczne i społeczne.

Mówienie jest sprawnością i trzeba się jej uczyć, tak jak wszelkich innych sprawności. Mowa wytwarza się dzięki skoordynowanej aktywności muskulatury języka, warg, gardła, podniebienia, krtani i płuc. Do rozwoju i koordynacji poszczególnych części wchodzących w skład skomplikowanego narządu mowy potrzebny jest pewien okres i aktywne ćwiczenia.

Tempo i dynamika rozwoju dzieci w wieku przedszkolnym są bardzo nierównomierne, a co za tym idzie, różnice w poziomie rozwoju poszczególnych dzieci są znaczne. W grupie przedszkolnej znajdują się dzieci z różnymi problemami rozwojowymi, które niejednokrotnie wymagają indywidualnego programu wspomagającego.

O wadach wymowy mówimy wtedy, gdy odbiega ona od normy fonetycznej ogólnie przyjętej w danym języku.

Dzieci w przedszkolu lub młodszych klasach przejawiają najczęściej:

- Kłopoty artykulacyjne wynikające z naśladownictwa złego wzoru mowy, trudności motoryczne, nieprawidłowe nawyki utrwalone w okresie kształtowania się mowy (dyslalie): seplenienie, reranie, nieprawidłowe wymawianie „k”, „g”, nosowanie
 - seplenienie to nieprawidłowa wymowa głosek s,z,c, dz,sz ,rz,cz,dż,ś,ź,ć, dź. Jedną z odmian seplenienia jest seplenienie

międzyzębowe spotyka się również seplenienie wargowo-zębowe, przyzębowe oraz świszczące.

- reranie to nieprawidłowa realizacja głoski „r”, głoska ta może być wymawiana jako l, j, rl, r języczkowe lub opuszczana
- nieprawidłowa wymowa głosek „k”, „g”, które są wynikiem nieprawidłowej pracy języka
- nosowanie zachodzi wówczas, gdy głoski nosowe są wymawiane jak głoski ustne lub odwrotnie

▪ Opóźnienie rozwoju słowno- pojęciowego

- dziecko ma ubogi słownik
- mówi mało i trudno nawiązuje kontakt słowny
- buduje zdania niepełne i niegramatyczne
- nie rozumie wielu pojęć
- ma trudności w analizie słuchowej
- jest nieśmiały i zahamowany

▪ brak dźwięczności w realizacji głosek dźwięcznych, wynikające z zaburzenia słuchu fonematycznego

- brak głosek dźwięcznych b, d, g, w, z, ż, ź
- mylenie głosek dźwiękopodobnych, np. c-s, sz-cz,
- duże trudności w pisowni powyższych dźwięków

▪ zniekształcenia niektórych głosek spowodowane niedosłuchem

▪ jąkanie funkcjonalne wynikające z różnych przyczyn, np. z zaburzeń koordynacji narządów: oddechowego, fonacyjnego i artykulacyjnego

- powtarzanie sylab wyrazu
- napięcia mięśniowe, zahamowanie wypowiedzi
- oddech krótki przerywany lub zatrzymany

Warto zauważyć, że wczesne rozpoznanie i dobrze prowadzone zajęcia mogą wyrównać defekty rozwojowe i usunąć trudności w nauce szkolnej.

za: M. Kuczko

